

ШЫҢ

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин аймакчы чоңнар депутаттарынын область Советинин органы

1953 май 10 ВОСКРЕСЕНЬЕ № 91 (2776) ӨРТЭЭ 20 КОП.

ССР Эвилелиниң Камгалал Министриниң думалы (1 арын). А. Ломасов.—Удуртукчу кадрлар-биле ажыл (2 арын). Л. Слепов.—Коллективтиң чорук-партиякы удуртулганын дээди принциви (2—3 арынар).

Бистиң областың ховуларында (1 арын). И. Ероцкий.—Бо номчу нармчунар (3 арын). Улаус демократиянын чурттарында (4 арын). КИНО. С. Оденев.—«Анна Каренина» (4 арын). Корейда болушкуннар (4 арын). Корейда тайбыңчылыкта дугайында чулаалжымкыннар (4 арын).

Совет Эвилелинде Маадыр хоорайның чечек каасталгазы СТАЛИНГРАД. Ногачындыга тудушкунуң трестиниң ажылдакчылары хоорайны чектиг каасталга-биле шимен турарлар. Төп набережнада, өлген демиселдерниң Шолуде, Хоорай болгаш Космопол садтарында, Маадырлар алдында, районнар парктарында, хоорайның чурттаачылыг кварталдарында, суг тудушкунуң болгаш Вога-Доннуң сувио чоруу В. И. Ленин аттыг кааналыг ажылдакчыларынын суураарында чектер тарымы хөй санын черлери кылтылаан. Кавалче кыран, эки чанында И. В. Сталинниң туракалынын чанында скверни база чектер каастап турар.

ПАРТИЯНЫҢ МУРНУНГА ШЫҢЧЫ БОЛГАШ АК-СЕТКИЛДИГ БОЛУР

Ленин—Сталинниң партиязы совет уаусту коммунизмиң тилделгенге улам бурунгаар апар чоруу. Партияның болгаш совет улаустун мурунуга салдычан сорулгалар нарын болган тудум-на, партия организациаларын быжылгаар дугайында, акылчы чоңнарын ортузунга партия-организациастыг болгаш партия-политиктиг акылчы экижерде база коммунистерин дайынчы аргаларын белидер дугайында партиянын сатыш салымшкынын улам күштелир.

Чагырарының болгаш мезелээр чоруктун кайдыг-даа орадалжымшыны үлүп келсе, олу партияны мурунуга эң-не аар кем-буруулаг үлгелешкини деп көөр керек. СЭКП райкомнары удуртук ажылдакчыларын болгаш бүгү коммунистерни партияны мурунуга шыычы, күрүвени арга-акылдары дээш ак-сеткилдиг болур чорук-ка долтаамал кижилер ужурула.

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш Г. М. МАЛЕНКОВКА

Улауг хүндүлүг эш Маленков! Немец улаусту гитлерлиг фашизмден хостаанынын 8 чыл болган оюн таварыштыр чүректин ханымындан байырын болгаш өөрүп четириникини Герман Демократтыг Республиканың Чазанын мурунундан болгаш ботунун мурунундан улауг хүндүлүг эш дарга Силерге дамчыдыр алар хүндүлүг болду.

Утундурбас алдарың Генералиссимус талинның геийлиг удуртулганы-биле немец уласту хостаан болгаш апаа чырыктыгы келир үеже орукту ажыткан эрес дилим совет маадырларың хүндүлүг көөрү болгаш оларга совет четириники-биле немец улаус бо хүнүң демделген турар.

Уласту куданырының бонн шериг керээлеринге удур, Германи-биле тайбын керээзи чазары дээш, чангыс-ай, демократтыг, тайбынга ынакшылдыг болгаш хамаарышпас Германия дээш Барымы Германиянын патриоттары-биле кады демиселге турарлар.

ССР Эвилелиниң Камгалал Министриниң ДУЖААЛЫ

1953 чылдың май 9. № 53 Москва хоорай. Эптер солдаттар болгаш матростар, сержантылар болгаш старшиналар! Эптер офицерлер, генералдар болгаш адмиралдар! Герман имперализмге удур Совет Эвилелиниң Ада-чуртун Улауг дайыны 8 чылдар мурунда бистиң долу тилелгевис-биле добузган. Совет улус болгаш соң Чексеткиг Күштери бистиң алдарлыг Коммунистг партияныстың удуртулганы-биле бүгү делегейге төөгүлүг ол тилелгени чедип алаш, бодунун социалистг Төрзүн чуртунун алдарын болгаш хамаарышпас чоруун камгалап албышаан, фашистг куданышыкынын айылындып Европаның улаустарын хостаан.

Берлин. 1953 чылдың май 7. Герман Демократтыг Республиканың чазанын мурунундан—Отто ГРОТЕВОЛЬ, Премьер-министр.

Герман Демократтыг Республиканың премьер-министри эш О. ГРОТЕВОЛЬГА

Герман улусту фашистг дараалдан хостаанынын сес чыл оюн таварыштыр Силерниң найраалдыг чагаа бижинер дугайында мээң өөрүп четириникини хүлээп аларын Герман Демократтыг Республиканың Чазаныдан, а ол ышкаш Силерни бодунардан диледим, эш Премьер-Министр.

Бодунуң национал чангыс-ай чоруу дээш, тайбынга ынакшылдыг, демократтыг болгаш хамаарышпас Германия дээш, герман улустуң болгаш бүгү тайбынга ынакшылдыг улаустарың үнденин эрге-ажыктарын харыялап турар тайбын керээзин эң-не дүрген чазар дээш демиселге чедипшикниң боазуун герман улуска күзөдүм.

Уластуң улагуң кыска хуусааның иштиңде көгүдүп шыдаан. Тараачылар төлөө ажалдагышын бүдүрүлгө кооперативтерин тургузуу турарлар. Уластуң хөй-хөй адмырларын продукциянын дайын мурунундагы деңдеден белидер көдүрери шыдагышан.

Бистиң областың ховуларында Хүлээлгезин күүседип турар

БӨК-ЧЫРАА. (Телефон-биле). Улауг-Хем районда Ленин аттыг колхозтун тарылга шөлдү 1952 чылда улауг бо чымын 267 га калбарган. Областың колхозтар даргаларының чөвүлел хуралының кыйгырымына харымы кыдыр алган хүлээлгезин тарыжылар күүседип турар.

БӨБ-ТЕП. (Телефон-биле). Кызыл районда «Совет Тыва» колхозтун шөлдериңге албекшилдиг дүжүтү өстүрүп алары дээш кызыл куч-ажыл улам калбарып турар. Кызыл МТС-тиң Сат Таржага удурткан бригаданы май 7-ге чедир 607 ганын шыгыны базыра илтирет, 112 ганы культуристастышпаан, 314 га шөлдө кызыл кучуларың чаштырып тараан. Шаңгык уресин уластуң тарылгазын шуштуу хана каракай чаштырган.

БАСНОДАР. Кубанда рис тарылгазын эгелеш. Эрик кыдын, ортулак черлер ажаллаанын ачымында ол культураны тарылгазын чорудар шөлд бо чымын чүсчүс гектар улагар.

Совет Эвилелинде Чыылдалыг чогаадылганың платиназы

Берлин. 1953 чылдың май 6-да.

ЛЕНИНГРАД. Ленинградка Дембасстан бир поезд келген, оод составыңга онзагай чүктүг демір орук платформаны бар болган. Техниктиг эртемниң доктору профессор А. М. Сенковтиң төлөвилениң боулар Сталин областың бетон заводтарының бирээзинге белеткен кылган демірбетов водостивит бодун платиназы адырып чүдүрген болган.

КИШИНЕВ. Молдавиянын колхозары тапкы тарылгазын киришкенер. Тапкы плантациялары 3 муң гектар чедир калбарып улагар. Бүгү шөлдериң үштүк бир кезинге олдуртушкуну механизастар. Молдавиянын муруну төлөк районнарды тапкының дуржулга участокары бир дугаар-ла кылып турар.

Удуртур кадрлар-биле ажилды экижидер

Номчуклар бижип тур

Байрамын шилп алып, таарыштыр тургузар болгам кижилериниң сталинчы принциптери удурутга болдурбушан, партиянын ХХ съездинин шиттирлерин күсседи тургам, партиянын Кал-Хем райому районун удурут кадрлар-биле чамдык ажилдарын чоруткан. Байрамын марксисти-ленинчи өөрделегин болгам ашык кадрларын удурут аймага депшилер керекти эртең чыдаага болдурган эки тургушан.

Удуртур кадрлар-биле ажилды экижидер айма-инчи мергежлик канчаар бенинч турар дугайында удуртур ажилдакчылар-биле бесадалар кылбайн, оларны каман калдыр бир сан мезе херек аппаратында калдыртыр ийке, азы олар калдыр бир чоруту азе че че кылдында, —чүгле Ичаарда ужураш турар.

1952 чылда партия райомуң буюрунуң кадрлар-биле ажилды экижидер дугайында айтыртыр мырнаны тургушсан. 1952 чылдың октябры «Районуң организациаларында болгам албан черлеринде кадрлар-биле ажил дугайында» хузаан алган доктаалык чангыс-даа чүтү конгроз чок болганын чыдааган-биле күссетимизен.

Ичача-даа, удуртур кадрлар-биле райомуң ажилында уаг четистер бар. СЭП райому бодуну номенклатурасында турар ажилдакчыларын өй-шаанда четестер тургузар дугайында ажилды ам-даа экижидер. Чоокта чедир ажалга кассанын, райомуң өрделекчилери, СЭП райомуң инструкторлары, пропагандистер, райүүсөмюң болгам «Иктябрь 14 чыл өй» колхозтуң партия өгө организациаларының секретарлары чок турган. Бир азе партия райому удуртур аймага депшилер кадрларын кураларын тургузар турган болза, мында таарыкча чок байлаан кыйла болур турган ийке. Ичача-даа, куралдарын тургузар ажилды партия райомуң ажилдакчыларындан кым-даа чорутбай турган.

Удуртур кадрлар-биле ургучунуң ажилы болгам оларның ажил-чорудугаында доктаамал контролу СЭП райомуңуң талаанын чорутпай турганының түнелдине, райомуң чамдык удуртур ажилдакчыларын партияның болгам чааақты мурнуңа кем-бургуу үлүдигилерин кыл, боттарының ажилында уаг иштөөнү-дырлары болгам четистерни бодуруп турар. Чижээ, райомуң комбинаттын директору Металев ол черге ажилдан кирген баштайгы хүнеринде өгөлөө-ле булардуңиң өргө ажилчылары ажилдан үндүрүп, оларның орунуга бодуруп чагыс чер чуртуг тааныштын кирип алган, ол ам кайда-аа өрөмөй турар. СЭП-ниң иштики болгам шаптык политиканын эң бодун айтыртыр бенин таймырлар шыдаас чөгөнчог байдаан көргөскөн.

Удуртур кадрлар-биле ургучунуң ажилы болгам оларның ажил-чорудугаында доктаамал контролу СЭП райомуңуң талаанын чорутпай турганының түнелдине, райомуң чамдык удуртур ажилдакчыларын партияның болгам чааақты мурнуңа кем-бургуу үлүдигилерин кыл, боттарының ажилында уаг иштөөнү-дырлары болгам четистерни бодуруп турар. Чижээ, райомуң комбинаттын директору Металев ол черге ажилдан кирген баштайгы хүнеринде өгөлөө-ле булардуңиң өргө ажилчылары ажилдан үндүрүп, оларның орунуга бодуруп чагыс чер чуртуг тааныштын кирип алган, ол ам кайда-аа өрөмөй турар. СЭП-ниң иштики болгам шаптык политиканын эң бодун айтыртыр бенин таймырлар шыдаас чөгөнчог байдаан көргөскөн.

Партия райому бодуну номенклатурамында турар болгам ам херек кырында ажилды турар ажилдакчыларын үр үенин иштинде бадилдавын келген.

Чамдык кадрларын ажилында дугайында айтыртыр коллегалдык азе, харын райомуң кайм-бир ажилдакчымыз чаксаан шиттирер турар. Кадрларын өй-шаанда бадилдавын турар чорук болза, ажилдакчыларын иштине боттарыга ботресексе хөөнлери туртуу турган тодаргай. Партия райому бо бүгүн өскөртүр блдбей турар болгам шак мында таарыкча чок байдалды узуткаар талазы-биле чутуа кемчелерин албай турган.

Удуртур кадрлар-биле ургучунуң ажилы болгам оларның ажил-чорудугаында доктаамал контролу СЭП райомуңуң талаанын чорутпай турганының түнелдине, райомуң чамдык удуртур ажилдакчыларын партияның болгам чааақты мурнуңа кем-бургуу үлүдигилерин кыл, боттарының ажилында уаг иштөөнү-дырлары болгам четистерни бодуруп турар. Чижээ, райомуң комбинаттын директору Металев ол черге ажилдан кирген баштайгы хүнеринде өгөлөө-ле булардуңиң өргө ажилчылары ажилдан үндүрүп, оларның орунуга бодуруп чагыс чер чуртуг тааныштын кирип алган, ол ам кайда-аа өрөмөй турар. СЭП-ниң иштики болгам шаптык политиканын эң бодун айтыртыр бенин таймырлар шыдаас чөгөнчог байдаан көргөскөн.

Номенклатуралык ажилдакчыларын составында турар кижилерин хөй нуруу-у ажил талазы-биле практиктик дуржууга чок турбуме, СЭП райому колхозтар дараазарының болгам оларның оралакчыларын, школарның директорларын болгам өрделекчилерин база өске-даа ажилдакчыларын семинарларын ургучу чорударын организастаан. Ажилдакчыларга дуаламчы чылдыр сургаала-мө тодуг ажилдары (лекциялар номчууганын, дурулга сочуруну чөвүдөл хуралдарын) чорударын практикалавын турар. Кадрларын бот-хузаалангы өөрделегиниң байдаан райом соңуруга көрөөн, бо айтыртыр талазы-биле партия райомуна калдыг-даа сан-мезөөр чок. Бо бүгү четес ажилдарынын чыдаагына болган 1952 чылда 24 киж ажил убаан дээш ажилданн доктаттырған.

Кадрлар-биле ажилда соңгаардадып болбас эң чутуа соругаларын бирээш болза, ажилдакчыларын практиктик өөрделегин организастаар болур. Райомуң секретарлары болгам квалдистер өрделекчилери болза, практиктик билгин болгам

Воронцов аттыг колхозун дарагы аш Киселев колхозта 270 тонна зеринер чакы тырылгага бүрүн бектектинген деп мөзө мезе кирген, а ол мезени берген хүнетке херек кырынга чүгле 25 тонна үрелин бектектинген болган, бодуну ажил-инчи болгам политиктик билгин берген талазы-биле ажилдакчылар, бот-менэргенер чоруту көртүп турар. Хараал бодурагына чок инженери Бовалевский болза, 3 шахта кышкы үеде ажилдаар кылдыр бүрүн бектектинген деп «Тыш алды» трестинде болгам СЭП райомуна мезегезен, а херек кырында ол үеде чангыс-даа шахта беле азе өскө турган. Бовалевскийнин хүрүнүн шүүт мезегезиниң түнелдине бодурага чери эң берге байдалга таарышкан турган болган хүрүнеге уаг когаалды чедирген.

«Кызыл тук» колхозтуң дарагы Есепов, «Иктябрь 14 чыл өй» колхозтуң дарагы Бисеев 1952 чылдын дургузында көдө ажилдагы артелиниң Уставын болгам сан-сөөнү сатпага-чүрүмү каржым-биле үрөп келгенер. Оң түнелдине бо айткан колхозтар эртең чымын продукт-сатканында болгам өске-даа чүдүдөөн кирген бир-бир чүс мун рубланы күрүнө банканын савыртпага дузаваайн, шүүт боттары ниятинге янзы-бүрү херге келгеле-ридге чорыганнар. МТС директору эш Зайцев серемчиле чок, азатыл чоруну көрүскөн: 1952 чылда селтөөнниң база күрүнө комиссиянда худал алганын күрүнө, чамдык тракторларын моторларын иштинге элесин чоран, АТЗ-НАТИ дег тракторун дамчыдыга харааагы эңгө чоранын илерөө. Ичача-даа, эш Зайцев бо фактылардан каалдыг-даа түнелди кылбаан болгам серемчиледи бедидер

Кадрлар-биле ажилда соңгаардадып болбас эң чутуа соругаларын бирээш болза, ажилдакчыларын практиктик өөрделегин организастаар болур. Райомуң секретарлары болгам квалдистер өрделекчилери болза, практиктик билгин болгам

Кадрлар-биле ажилды багай турар байдал амыг үеде районуң мурнунда турар ажил-агилжи, политиктик соругаларын шиттирээринге четес саадырны чедир турар. Бир азе партия райому бо айтыртыр талазы-биле үстүлге айткан четистерни бодурбайн, удуртуп активизационуңиң коммунисттик партиянын ХХ съездинин төүтүгү шиттирерин амырдырла боттардырарыкче угалдырган болган болза, чаксы хөү ажилдарының белеткен чорудар, мадың чылдагыдыштыкы белеткөөр, колхоз тудуруганын планын боттардырар, районуң үстүлү бодурагындагы планын күссөдир, школалары 1953—1954 өөрделеге чымын белеткөөр талазы-биле херекте ам үеде туруп турарын ышкаш шак мында уаг четистер турбас ийке.

Кадрлар-биле ажилда соңгаардадып болбас эң чутуа соругаларын бирээш болза, ажилдакчыларын практиктик өөрделегин организастаар болур. Райомуң секретарлары болгам квалдистер өрделекчилери болза, практиктик билгин болгам

Кадрлар-биле ажилды багай турар байдал амыг үеде районуң мурнунда турар ажил-агилжи, политиктик соругаларын шиттирээринге четес саадырны чедир турар. Бир азе партия райому бо айтыртыр талазы-биле үстүлге айткан четистерни бодурбайн, удуртуп активизационуңиң коммунисттик партиянын ХХ съездинин төүтүгү шиттирерин амырдырла боттардырарыкче угалдырган болган болза, чаксы хөү ажилдарының белеткен чорудар, мадың чылдагыдыштыкы белеткөөр, колхоз тудуруганын планын боттардырар, районуң үстүлү бодурагындагы планын күссөдир, школалары 1953—1954 өөрделеге чымын белеткөөр талазы-биле херекте ам үеде туруп турарын ышкаш шак мында уаг четистер турбас ийке.

Кадрлар-биле ажилды багай турар байдал амыг үеде районуң мурнунда турар ажил-агилжи, политиктик соругаларын шиттирээринге четес саадырны чедир турар. Бир азе партия райому бо айтыртыр талазы-биле үстүлге айткан четистерни бодурбайн, удуртуп активизационуңиң коммунисттик партиянын ХХ съездинин төүтүгү шиттирерин амырдырла боттардырарыкче угалдырган болган болза, чаксы хөү ажилдарының белеткен чорудар, мадың чылдагыдыштыкы белеткөөр, колхоз тудуруганын планын боттардырар, районуң үстүлү бодурагындагы планын күссөдир, школалары 1953—1954 өөрделеге чымын белеткөөр талазы-биле херекте ам үеде туруп турарын ышкаш шак мында уаг четистер турбас ийке.

КОЛЛЕКТИВИТГ ЧОРУК — ПАРТИЙЖИ УДУРТУЛГАНЫҢ ДЭЭДИ ПРИНЦИВИ

Совет шиттирелдин удуртучу болгам башкарыкчы күзү—Коммунист партия дачаар-даа аажок уаг тургузучу ажилды чоруп турарының үенинде партия болгам күрүнө удуртулганын кола принциптерин ажилдан кылган. Ажилчы чоннардык каабка массалары-биле сырыл харызваалык бистич партиянык үстүгүн күженништин уаг соругалын чедип алырыкче угандарын, совет чуртту коммунал тудушкунуну оруу-биле бургунаар бижик болгам бүүредик баштап турар.

Бистич партиянык болза, дриг амылрал-биле чуртуп, эрчү үрөөн үрөп болгам чүе чүвени чогадып тургуш турар иделейдиг болганар, бот-тывынгыр, дайык организациа болур. Ол партия организациаларының ажилының методтарын база тодаратып турар.

Удуртулган боттаандырын шыдаас. Бир кижинин турары-биле үндүрген шиттирлерни үрүлгү ийке бариң. Үрүлгү чангыс таламы шиттирлер болуп турар. Ичача-даа, эң чутуа негедде болза, шиттирлер хөй кижилерин дуржулгазынга даынган, коллективтиг чогадыкчы чорукту үр-түнели болган турарында. Бир азе бок чок турган болза, бир азе шиттирлерни чангыс кижиниң турары-биле худал ап турар болза, ажилга шыңгы алгандарын бодурап апаар. Бир тээ чамдык кижилерин алгандарын эдер эрчү кижиги бүрүгүнде бар чүе болганда, бир тээ партия органын бодуну ажилының практикасында бо ажилдери барымдаалар чүе болганда, улам шын шиттир худал алдынган турар.

Бистич партиянык болза, дриг амылрал-биле чуртуп, эрчү үрөөн үрөп болгам чүе чүвени чогадып тургуш турар иделейдиг болганар, бот-тывынгыр, дайык организациа болур. Ол партия организациаларының ажилының методтарын база тодаратып турар.

Коллективтиг удуртулганниң органы болур, бистич партиянык Топ Комитеттин уаг районуң дугайы чутаалап турган, эң Сталинниң 1931 чылда айтканы болза, ТК-ның кижигуңнеринин аразында «бистич дээр уастуруларымыс, кооператорларымыс, хандыкчыларымыс, шериң кижилериныс, агитаторларымыс, совхозтарда, колхозтарда, хуу тарачын ажил-агилди бистич шиндиче кижилеринис, Совет Эвилелиниң нациаларында болган национал политикасында бистич дээр суратгаларымыс бар. Бистич партиянык ханы мерген чоруп бо ареапата мононетинген кижиги бүрүү кым-бир кижиниң хууда бодалын, саналын эдер өргөлий. Кижиги бүрүү бодунуң дуржулганын киирер өргөлийг».

Коллективтиг чоруктуң принципин үрөп, буюр кижигуңнери-биле сумелешпей турган, эң чутуа айтырларымыс боттарынын турары-биле шиттирлерни удуртуучулар бисте ам-даа бар. Чижээ, дээр, партиянык Дакла—Абдский обкомунуң бир дугаар секретары эш Аламанов шак мында шын азе методтар-биле ажилдан чурар. Чутуа айтырларымы шиттирлерде ол буюр кижигуңнеринин саналын барымдаалаас, олар-биле сумелешпес, шүтүмчүлөү, сүме кыдар чоруту тургуснас, шүтүмчүлөдү чыгааларыны зарымдык-биле худал ап турары хала азе. Бүрский областта партиянык Валуцкий райомуңуң секретары эш Свирид кадрларын шилп алдыр болгам таарыштыр тургузар айтырларымы райомуңу буюрунга чутаалашпай, бодунун турары-биле үрүлгү шиттирлер турар.

Оң ужурунда партия болза, дайын сөүлдөң үеде партиянык ажилды эң чутуа соругаларының бирээш кылдыр — партиянык удуртулганын депшилер бедидер, партия ажилды бюрократчыларынче чедир удуртулганын мында администрациак методтарын партия организациаларында тургузар дегн ышкаш бодушкунарын узуткаар соругалын салган.

Ажилга коллективтиг болур чоруктуң принцип дээр, бүгү эң чутуа принципдиг айтырларга талазы-биле партия комитеттерин худал ап турар шиттирлерни хамыкты мурнунда коллективтик-биле чутаалашкан көрдүнген турарында болур. Кандар-даа дуржулгады удуртуучулар, олар калдыг-даа билгилерин болгам араларын шиттирер алган болза, бүгүн коллективтик инициативаны болгам дуржулгазын солуп шыдаас. Баным-лаа коллективди, каалды-даа удуртур коллективте янзы-бүрү таламы дуржулганын шиттирер кижилер бар, ол дуржулганы ажилгавай турган, удурутучулар шын шиттирер худал ап, мергежиди удур-

Удуртулганниң коллективтиг болур чоруктуң принцип дээр, бүгү эң чутуа принципдиг айтырларга талазы-биле партия комитеттерин худал ап турар шиттирлерни хамыкты мурнунда коллективтик-биле чутаалашкан көрдүнген турарында болур. Кандар-даа дуржулгады удуртуучулар, олар калдыг-даа билгилерин болгам араларын шиттирер алган болза, бүгүн коллективтик инициативаны болгам дуржулгазын солуп шыдаас. Баным-лаа коллективди, каалды-даа удуртур коллективте янзы-бүрү таламы дуржулганын шиттирер кижилер бар, ол дуржулганы ажилгавай турган, удурутучулар шын шиттирер худал ап, мергежиди удур-

Бижиктиг болур дээш

Сүт Хөл районуң Алдан-Мадыр суму-зунда Каанын аттыг колхозтуң ажилчиликтери боттарының бижик билбес чоруустан адырлар дээш чүткүлү-биле өөрлөп турарлар. Бижик өөрлөгөзүнө 46 ажил колхозчулар хараа туртуву, билиниң айың-биле олар эрт бөлүмдө чарынган.

Олар өгө школаның I—IV класстарының чингетинен программаны өзүлөр төрөндүз, арифметика, орус дыл эртермини өөрлөп турарлар. Бөлүмдерде түс-түс эртермини колхозта өгө школаның башкаларын эштер Каратыс, Суван, Соломанова олар башкалар турар.

Организастан хүндүдиг өгөлөп бөлүм бүртүгө кичээлдер организастыг билик делелеге эртип келген. Өөрлөгөчүлөрдүн кичээлдерге идепкей уаг, өөрлөгөчүлөрдүн материалдарын кижиги бүртүгү чедипкенинги шиттирерди ап келген. Бөлүмнерин башкалары кичээл бүртүгө хыямачылыг белеткенин, илангыя көртүгү херекселдерин калбаа-биле ажилга келтиринде, программа эртиншкенине хожуудаанын болдуураан.

Бөлүмнерин өөрлөгөчүлөр болган башкалар ам май 20-де өөрлөгөчүлөрдүн түнелдине уаг, шылгалалар дулаагында белеткенин өгөлөз. Олар түнел шылгалаларын чедипкенинги худал, кижиги бүртүгү тускай шылгалаларын ап, келдир бускү дараазының бажынарнык шилчин шыдаарлар-даа.

М. ТАҢГЫТ.

Тараажыларга концерт

Бай-Тайга районуң «Победа» колхозунуң колхозчулары бетиң дүктү дээш чаксы хөү ажилдарында күженнишкенин ажилдан турарлар.

Тараажыларын культуралык негелдөөн хандырыгында колхозта өгө школаның башкалары болгам өөрлөгөчүлөрдө багай азе кирип турарлар.

Чоокта чаа школаның 3 «б» классының өөрлөгөчүлөр хөү бригаданың колхозчуларга концерт көртүскөн.

Өөрлөгөчүлөрдүн концерттин колхозчулар уаг сонуураал-биле көргөнөр.

Х. ТААН-ООЛ.

Колхозтуң медпунктузунда

Өвүр районуң «Коммунизмге орук» ездө ажил-агил артелиниң колхозчулары эңир чылга чедир-ле чер арасы Ирак Хандалайты суурда район эмделегинде баар турганнар. Колхозчу ишчилер боттары эмделегин бодурагы медпунктуң бажынын тудуп дооскаш, 1952 чылдан өгөлөп ол соругалын чедип алганнар.

«Коммунизмге орук» колхозтуң медпункт артелекчинде ам ортума өмчө эртекке эш Будникова ажилдап турар. Чорул калдыкшы дээш өңг азе келдиңит, ажилын колхозчулар мактап турар.

Т. САРЫГ-ООЛ.

Школада экзаменге белеткел

Бистич чүртүгү бүгү-ле өгө, чеди чыл болгам ортума школалары өөрлөгөчүлөрдүн өсүлгү удурунуң ханымшкынын хүнерин чуртпай эртерин турар. Школаларының өөрлөгөчүлөрдүн башкалары күрүнө мурнуга өтөт кылырлыга белеткел ажилдарын шагда-ла өгөлөз. Бүгү-ле эртермен талазы-биле өөрлөгөчүлөрдүн материалдарыны хыямачылыг каталпашкыны-биле чергелештир, экзаменгер организастыг белеткел ам школа бүртүгүндө калбарган.

Школаның пионер, комсомол организациалары боттарының шүгүмү-биле база-ла шүүдүгү кемчелери ап турар. Кошак өөрлөгөчүлөрдүн пионер болган комсомолчулар шынны үстү айданган. Өөрлөгөчүлөрдүн шынары бедидер, оларын шынарктарын депшилер чедир бодурап дээш отраттар дарагалар, дружина начальниги, түс-түс класстарда комсомол организациалары, комитет кижигуңнери, пионероркатык кошкар-биле ийи-чагыстык бесадаларын чорудуп, чымштарга, хуралдарга чутаалаштып турар, а өөрлөгөчүлөрдүн кампас чамдык чалаалар хана солуннарында бижидип, хуралдарга чута шүтүмчүлөрдүн келгенер.

Өөрлөгөчүлөрдүн чүгө өң болган тертинг кемчелер-биле доолор, ичача-даа Төрөөн чуртувун, Коммунисттик партиянык болгам Совет чазанын илелегин ооп-биле бадтыкдар дегн Кал-Хем районуң Бүрөн-Асы чеди чыл школаның башкалары болгам өөрлөгөчүлөр ам оңа күженнишкенин ажилдан турарлар. Школада өөрлөгөчүлөрдүн кошак өөрлөгөчүлөр-биле уаг ажил чорутууп турар.

Түс-түс класстарда мында өөрлөгөчүлөрдө башкалар өң шынар өөрлөгөчүлөрдүн бижылган үскүзөн болгам өөрлөгөчүлөрдүн илангыя программалар хоммай шиттирелдинде бодурун, темалары каталпаш талазы-биле олар өөрлөгөчүлөрдүн дөткенин көртүп турар. Илангыя алдыгы классык тертинг өң өөрлөгөчүлөрдүн Кола Шкониин, Тана Мурагына, Дува Никулина олар экзаменгерге белеткенир талазы-биле өске эштерине кампас дулаагыш келгенер. Зюдогитя, төөгү эртерменин талазы-биле ол класска мурнунда эден хөй багайлар турган болза, ам мында чангыс-даа кошак өөрлөгөчүлөрдүн чок.

Школаның түс-түс класстар айың-биле негедде кичээлдер, консультациалар эртиншкенин ам улам шынагыр, экзаменгер белеткенинги бүгү айтырлар башкалар чөвүденин хуралдарында чутаалаштып турар. Бо бүгү кемчелериниң түнелдине, иянти школаның алырга, өөрлөгөчүлөрдүн төңүзүндө ийи-чылдык бодуруназы амыл-эдел бидип турар. Ол школаның башкалар коллектив, бүгү өөрлөгөчүлөр удаас болур экзаменгер чедипкенинги худалдар дээрине бижик бүүрөк-биле белеткенин турарлар.

Бешки класста өөрлөгөчүлөрдүн шынары база-ла мыңа өгөлөз. Ол классык баштагычы башкы Н. Трофимова өөрлөгөчүлөрдө өөрлөп эртеңини улам бижим-биле белеткенин турарлар.

М. КРАВЦОВ.

Колхозчу тудугжулар

Тогу районуң «Май 1-зи» көдө ажил артелиниң тудугчу ажил-инчилери бо чылдын тудуг планын чедипкенинги күссөдир дээш азе шүүдүгү ажилдан турарлар.

Кирер 1120 кубометр ияш материалы белеткел алдышаан, ияш илангычери 18 кижиги 28 мун погон метр кылып, чуга манзаны ийил бекеткөөн. Тудуг ажилдары колхозта үрүтүмчүлөү турар.

Колхозтуң мурнунда салдынган уаг ошааладарын ботталдырп чорудар талазы-биле колхозчу тудугчуларын ортузуңде организастаасалыг ажилдар улам калбарып турар. Чоокта чаа болуп эртең областык колхозтар дарагаларының чөвүдөл хуралына киришкен ол колхозтуң дарагы эш Монгалын чөвүдөл хуралдын түнелдери болгам колхозчу тудугчуларын соругаларының дугайында тодаргай илеткелди колхозчуларын иянти хуралына кылган.

Социалисттик чарыкча көпөгө бүгү тудугчулар, илангыя ияш илангычери эштер Мырзажиң, Дамынай, Андылай, тудугчулар Сарымчи, Ишарай, Сарыг-Хува, ияш сөөрткүчү Чылыбаш олар ажил норманын үрүлгү 120—150 хуу чедип күссөдир, мураакчылар болуп изерен турарлар.

Областык колхозтар дарагаларының чөвүдөл хуралының киржиликтеринде ажил-инчи өр, хергежен колхозчуларга, МТС, совхоз ажилчыларында кийгырынын хүдөп эң, колхозтуң тудуг бригадалары эртең чымын кылган 20 бажынын прышозин бо чылдын ноябрыга чедир кылып доолор планын турган, ам 13 бажынын кырышал дооскан. Ооп-биле кады 2 чурталга бажынынын болгам колхоз конторанынын тудуп дооссан.

Тудугчуларын ортузуңде политик-массалык ажилдар өң тургустунган. Иянда өң иделейдиң агитаторлар 6 кижиги ажилдан турар. Агитатордо доктаамал үнүп, анаа муракчы тудугчуларыны чырдып турар.

«Коммунизмге орук» колхозтуң медпункт артелекчинде ам ортума өмчө эртекке эш Будникова ажилдап турар. Чорул калдыкшы дээш өңг азе келдиңит, ажилын колхозчулар мактап турар.

Ооп-биле кады бригадала көжөөн өөрлөгөчүлөрдүн үзүлгө чок чоруп турар, иянда И. В. Сталинниң дошу намырын өөрлөп турар бөлүм амыг үеде партиянык ХХ съездинин материалдарын өөрлөп турар. Ол мышка бижикти билбес болгам бижиги билер 12 дыңаагылыг бижик бөлүмү база үзүлгө чок ажилдан турар. Ияны бүгү темаларга лекция, бесадалар үрүлгү чоруп турар.

Колхозчу тудугчулар планда тудугта

В. УЗЕК.

Партия ажилының бүгү чутуа айтырларымын шиттирлер талазы-биле кол-

УЛУС ДЕМOKPАТИЯЗЫНЫҢ ЧУРТТАРЫНДА

Мурнунда чоруп турарлар

Кладно—чех дагызынын болгаш металлургиянын чорун хоорайы...

Кладнонун ажилчиини чаа амьдралды омак хөлгү-биле тууру турар...

Бис катышкан металлургия заводтарынын кан ээлдиркичи Карел Костека...

Карел Костека—кадржаан ажилчиини бирээни. Карел совет металлургиянын...

Чаа чүве болгаш ажилдын бергезин чаарткычын корутуна. Ол совет кан ээлдиркичи...

Мен совет чаарткычлардан чыткын кабакан ораалгын турар мен. Оларын дуржууга...

кижиздеринге чүткүдүү болур.

Костеканын чугаалап турары болза,— мен а алдарыч херээ чок. Ажилчиинер шуутуу...

Цехтин партия организациязынын дарганы Вацлав Влехаджиди биске чугаалап...

Биче идегелдигини бүзүредир, консерваторларын чаа шавар ужуруду турган...

Влехаджиди чугаалап турары болза— бистин цех коллективис кижизерин кан...

Түңгелди бо-дур. Ийи дугаар мартен цехи ур үсе чымыл каап турар чорукту...

Кладнонун доменичкитери ажилды дурган бүдүрер, шалыкын чорун көргүзү турарлар...

— Планын күөөсидинде, әресидим

чорукту кылгышты деп санап турар ажилчиинер ам-да бисте бар. Ийчээлдэ...

Хоочун дагы чүгө пландан дашкаар ээлдирген тонна канпарыга эвес, харын...

Дома цехинде четпестер ам-да хөй. Илаагы суугулар ортугалы эвес ажилда турар...

Катышкан заводтарын хөй муң коллективни улам нарын болгаш харысалгалы...

Партия организациязынын техниктиг деп шиктиген баштаан. Ол чаарткычларын...

Күш-ажылдын бүдүрүчүлүүн бейлер дөм, бүдүрүп үндүрүп турар продукция...

Партия организациязынын инициативанын өзүгүр заводтарда домналарын шык...

Ажилчиини чоругарал-биле чугаалап турары болза,— коммунистер дөргө, кээсе мурнунда чоруп кижилер...

Б. ТАРАСОВ.

Прага хоорай.

БОЛГАРИЯНЫҢ ХООРАЙЛАРЫНЫҢ ЧЕЧЕКТЕЛИШКИНИ

СОФИЯ. Болгариянын үлетпүрүгү улуз төвү—Пловдив хоорай улузун эрге-чыгыр...

Хоорайнын мурнуу талазында Родоп дегарын эдектеринде Васил Болзаров аттыг...

Сойгу талада көрсөткө кылды хөй сел-

ныг фабрикаларын хоолайлары кестүп турар, ол фабрикаларын аразында сүт...

Хоорайнын хөй-нитти культура албап-челдерини саны өзүп турар. Архитектур...

аттыг чаа училищелерини, база турк чурт-

тачыларга тургускан Назым Хикмет аттыг училищенин башкылары, Родоп край...

(СЭТА).

Карл Маркстын төрүтүнгөн хунүнге холбаштыр Берлинге болган митинг

БЕРЛИН. Карл Маркстын төрүтүнгөн хунүндө бээр 135 чыл болганыга хол...

Митингини президиумунга Герман Демократтыг Республиканын чаа кезиг...

Митингине ССРЭ-нин дипломаттыг төлөө черини баштыгы, онза болгаш бүрүн эргелиг...

Карл Маркстын амьдралынын болгаш ажыг чорудугазынын дугайында плеткелд...

(СЭТА).

Студентилерин үшкү Бүгү-делегей конгресинин дугайында

ПРАГА. 1953 чылдын август 27-ден сентябрь 3-не чейин Варшавага болур, студентилерини үшкү Бүгү-делегей кон...

Конгресстин хун айтырымына кол айтырды: «Студентилерин агыт үсе байдалы...

Конгреске белеткелдер болза, агыт үсе 73 чурттарын 300 муң студентилерин каты...

Американын Катышкан Штаттарынын, Англиянын, Франциянын, Норвегиянын болгаш...

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Кореянын Улузуну армиязынын Кол командылыгынын дыңыдым

ПХЕНЬЯН. Корея Улуз-Демократтыг Республиканын улузуну армиязынын Кол командылыгынын май 5-те дыңыткаган:

Май 5-те улузуну армиязынын эрик кылдыгы артиллерияны Хачирэдо орту...

(СЭТА).

Кореяда тайбыңчыдылга дугайында чугаалажышыкыннар

ПЕКИН. Тайбыңчыдылга дугайында чугаалажышыкынарда корея-кыдат тала...

Ийи талазанын делегациялары май 5-те учурашкан.

Хуралга корея-кыдат талаанын делегациянын баштыгы генерал Нам Ир мыч...

«Шуут дедир чандырттымас туттурган шериглери нейтралдыг күрүнөжө чорударын...

Шуут дедир чандырттымас туттурган шериглери нейтралдыг күрүнөжө чорударын...

Генерал Нам Ир мыч деп айткан: «Ийи талазанын делегацияларынын чу...

Даразында хуралга еске тала бистин талаанын салган айтырларынга тодаргай...

(СЭТА).

Барын Германияда дайынга белеткелдер

ПЛАГА. «Де фольксваген» солунуну сореподиятын Боннда дыңыткан турары...

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ОЛ.

КИНО

„Анна Каренина“

Улуз орус чогаалчы Лев Николаевич Толстойнун номчулуурлары бистин улуз...

Ол кинону көргүзүлгөн бистин облас-та кидин кабарып чоруп турар.

Уе кинода болушкуннарны ханы билип аларда, Л. Н. Толстойнун «Анна Каренина» деп романынын дугайында чамдык...

Л. Н. Толстой ол романын бижип кирерини мурнунда чүгө оң планын бейни...

Чогаалчы бодуну ол романыга элөөн хөй айтырларын көдүрүп үндүргөн, оларнын иштинде ийи айтырлар: бирээде...

Анна Каренина—Петербург думедияныг кыдайы, XIX үс чымыл 70 чылдар үезиндегиди кижилеринин кайгачыктыг...

чижектиг саягы човалгалары Аляны яны-бүрү доора бодадардан чардыктырдып...

Алянын ашаа Алексей Адександрович Каренин аша мурнап удуранымшак аажы-чачыг...

Шак мындыг ийи удурланышак аажы-чачыг аша-кадай кижилерин арамыда харылаа байдалында үндөйетинген бо...

Вронский болза, анык, чараш угааныг, эртемниг, биче сеткилдиг кижиди Толстой ову Стыва Облонскийнун сестери...

Областиян экранарыне

Областиян экранарыне

Оорлашкын

деп чаа уран-чечен кинону үндүрүп эгелзэн. Прагада Чехословакиянын күрүвенин киностудиязы 1952 чылда бүдүрүп үндүргөн.

С. ОДЕНЕВ.

оралкызынын, партияжы амьдрал, культура болгаш амьдрал кидилеринин 3—68, иштиги информация, бухгалтериянык — 3—65